

N:o 62.

Af herr **C. G. Johansson** i Aflösa, om understöd till förra landbruksskoleföreståndaren *I. Naucvér.*

Under den långa tiden af trettio år, eller från 1862 till 1892, var herr Ivan Naucvér föreståndare för Jönköpings läns landbruksskola å Johannesberg, hvilken skola, afsedd för frilärningar och ett mindre antal betalande lärningar, åtnjöt understöd af statsmedel och anslag af länets hushållningssällskap. I förening med denna läroanstalt var med Kungl. Maj:ts tillstånd under flere år inrättad en högre, från lärlingskursen fristående afdelning, som var ställd under kungl. landbruksakademiens särskilda kontroll och inspektion. Det är inom Jönköpings län allmänt känt och äfven bekant långt utom dess gränser, att Naucvér utöfvade denna sin befattning såsom landbruksskoleföreståndare på ett synnerligen förtjänstfullt sätt, i det att han genom sitt varma intresse och lefvande nit, genom sin praktiska duglighet och sina teoretiska insikter kunde år efter år utbilda och låta från läroanstalten utgå lärningar och elever, väl skolade och utbildade för de uppgifter, som de gingo till mötes. Att detta förhållande äfven på sin tid erkändes i vidsträckta kretsar i vårt land bestyrkes däraf, att dessa lärningar och elever blefvo eftersökta och fingo anställningar uti åtminstone de flesta af Sveriges provinser, där med ytterst få undantag de, hvar på sitt område, hedrat den läroanstalt, från hvilken de utgått, och den föreståndare, som varit den ledande kraften i densamma, ett förhållande, som man genom personhistoriska data och fakta helt säkert skulle kunna ådagalägga, om en sådan utredning här skulle kunna anses lämplig.

Uti sin verksamhet såsom föreståndare och lärare var det, förutom de på den tiden vanliga undervisningsämnena och undervisningsmaterialiet, särskildt några arter af utbildning i jordbruk och boskapsskötsel, som Naucvér med förkärlek och egen ekonomisk uppoffring förde fram.

Vi syfta här på hans olikartade och mångsidiga försök med konstgjorda gödningsämnen och detta på en tid, då sådana icke voro så kända eller vanliga; vidare på hans undersökningar om Ayrshirerasens större eller mindre lämplighet för vissa trakter i vårt land; slutligen och icke minst på hans undervisnings- och försöksarbeten inom ett område, där han i viss mån kan sägas hafva varit banbrytande inom länet, nämligen mosskulturens. I detta hänseende anställde Naucvér omfattande odlingsarbeten och kulturförsök, och vi tro oss icke göra oss skyldiga till någon öfverdrift, om vi uttala, att detta Naucvérs arbete uti hög grad väckt intresse för mosskulturen inom den ort, där mosskultur-föreningens styrelse sedermera fick sitt säte och dess försöksfält sin plats.

Det torde icke heller böra lämnas oanmärkt, hurusom Johannesbergs landtbruksskola under den tid, Naucvér var dess föreståndare, år efter annat besöktes af ett stort antal för landtbruk och boskapsskötsel intresserade personer icke allenast från omnejden utan helt visst till ännu större omfattning från andra delar af landet, hvilka personer sökte och erhöilo kännedom och upplysningar om de brukningsmetoder, som vid jordbruket därstädes användes, om de gödnings- och växtodlingsförsök samt de försök med linberedning, som där utfördes, om den förädling af boskapsrasen, hvaråt så mycken omsorg och så stora kostnader där ägnades, om den tillverkning af landtbruksredskap, som därstädes bedrefs, och om den koskötarskola, som där under några år upprätthölls; och för alla dessa besökande öppnade med största beredvillighet och tillmötesgående Naucvér såväl sitt enkla hem som sin rika erfarenhet.

Genom alla dessa samverkande orsaker blef under hela tre årtionden landtbruksskolan i det småländska höglandet en rik källa till nytta, gagn och välsignelse icke allenast för det län, hvaruti den var belägen, utan äfven för vidt skilda delar af vårt land.

Men, äfven om denna verksamhet var för Naucvér mycket hedrande och i många hänseenden tillfredsställande, lämnade den dock för honom, som, för att höja sin skola, icke blott åt densamma ägnade sin möda utan äfven därå offrade sina tillgångar långt ifrån något godt ekonomiskt resultat. Då han vid fyllda 67 år afslutade sin verksamhet vid skolan, stod han fullkomligt meddellös.

Väl höjdes då inom Jönköpings län talrika röster, som lifligt önskade, att Naucvér skulle erhålla lifstidspension från länets hushållningssällskap; men då sällskapet stadgar gäfvos vid handen, att sällskapet icke ägde rätt att på sådant sätt använda några af sina tillgångar, fick, utan att någon motion väcktes, frågan därom förfalla.

Det återstod då icke för NaucIér annat än att söka sitt lifsuppehälle på andra vägar och uti ett helt annat verksamhetsområde än det, hvaråt han förut ägnat sitt arbete. Under de sistförflutna åren har han haft anställning såsom räkenskapsgranskare, men vid nära 83 års ålder börja nu krafterna svika och utsikterna för den tid, som ännu kan vara honom tillmätt, ställa sig ganska bekymmerfulla.

Vid dessa förhållanden och då, såsom vi ofvan framhållit, NaucIérs verksamhet såsom lärare och landtbruksskoleföreståndare måste anses hafva varit icke allenast för Jönköpings län utan äfven för hela landet gagnande, tillåta vi oss — med bifogande af *dels* åldersbetyg (*bilagan litt A.*), *dels* intyg af kungl. landtbruksakademiens sekreterare (*bilagan litt B.*), *dels* ock ett uttalande af åtskilliga af NaucIérs forna elever (*bilagan litt C.*) — härigenom vördsammast föreslå:

att Riksdagen ville besluta tilldela förre landtbruksskoleföreståndaren Ivan NaucIér för hans återstående lifstid ett årligt lifstidsunderstöd af tvåtusen kronor att utgå från och med början af år 1908.

Stockholm den 23 januari 1908.

Carl Johansson.
Aflösa.

Joh. Sjöberg.

W. Bengtsson.
Häradsköp.

J. G. Hazén.

C. A. Danielsson.

Robert Johansson.

E. Räf.

J. A. Jonsson.

Afskrift.

Bilagan litt. A.

Sida i Förs.-boken 85.

Frejdbetyg.

1. Att Direktören m. m. Ivan NaucIér från Zederslund af denna församling
2. född den 9 april år 1825 (tjugufem)
3. åtnjuter medborgerligt förtroende, är ogift, här

4. bosatt, medellös samt känd för en stilla och i allo hedrande vandel;
5. betygar Motala landsförsamling i Östergötlands län
6. den 21 januari 1908.

(Stämpel)

Axel Th. Svenson.

Kyrkoherde.

Vidimeras:

*Hjalmar Forssbeck.**K. J. Ekman.**Bilagan litt. B.*

Afskrift.

Stockholm den 22 januari 1908.

Efter därom framställd anhållan har jag genomgått berättelserna från Jönköpings läns landtbruksskola å Johannesberg för de år, 1862—1892, under hvilka herr Ivan Naucelér förestod denna skola, och får på grund af hvad i dessa berättelser förekommer intyga:

att under så godt som hela den nämnda tiden vid skolan undervisades ett större antal lärjungar än vid landtbruksskolorna i allmänhet var vanligt, nämligen dels 14—19 frilärningar och ett mindre antal betalande lärningar, dels ett, vissa år betydligt, antal elever vid en högre med Kungl. Maj:ts tillstånd inrättad, från lärlingskursen fristående afdelning, hvarjämte under några år ock en koskötarekurs upprättshölls;

att vid skolan försöksverksamhet försiggick tidigare än detta förekom vid landtbruksskolorna i gemen och i ovanligt stor omfattning, nämligen dels gödslings- och växtodlingsförsök dels äfven försök med linberedning;

att allt sedan skolans första tid tillverkning af landbruksredskap vid densamma ägt rum såväl för eget behof som för afsalu, och att denna verksamhet ansetts vara af den allmänna betydelse, att Jönköpings läns hushållningssällskap årligen till densamma lämnat ett anslag af först 500 och senare 1,000 kronor; samt

att under hela den tid, herr Nauc ler förestod skolan, inspektionsber ttelserna icke innehålla någon anmärkning mot densamma, utan städse lämna verksamheten vid densamma goda vistord.

H. Juhlin-Dannfelt.

Kungl. landtbruksakademiens sekreterare.

Vidimeras:

Hjalmar Forssbeck.

K. J. Ekman.

Afskrift.

Bilagan litt. C.

Framställning till Riksdagen om pension till färre föreståndaren vid Jönköpings läns landtbruksskola, direktören Ivan Nauc ler, torde förefalla enhvar väl grundad, såväl genom den långa f lj d af  r, nämligen från 1862—1892, han upprätthållit skolans verksamhet under många sv righeters bekämpande, såsom stora frostsador med mera, som genom hans aldrig svikande intresse och sporrande nit vid såväl den teoretiska som praktiska undervisningen, och hvilken senare genom den vid egendomen befintliga mycket olikartade jordm nen kunnat fortgå på ett särdeles omfattande och lärorikt sätt till största gagn för de elever och lärlingar som utgående från skolan vid erhållandet af platser eller eget jordbruk i nästan alla landets provinser kunnat med högst få undantag genom duglighet, omtanke och höjande af det dem anförtrodde jordbruket praktiskt bevisa hvad de inhämtat vid Johannesbergs landtbruksskola.

Till synnerligt gagn för undervisningen voro de, under en lång f lj d af  r samvetsgrannt utf rda, mångsidiga och ytterst noggranna försök med konstgjorda gödningsämnen f r såväl s des- som foderväxter och rotfrukter, hvilka försök finnas införda såväl i landtbruksakademiens som Jönköpings läns hushållningssällskaps tidskrifter, och hvilka försök med skäl kunna anses varit banbrytande på detta område och till största nytta och efterf lj d inom hela landet.

Redan vid tillträdet af landtbruksskolan medfördes en liten flock af Ayrshiredjur, medan denna rase ännu var föga uppmärksamrad, och användes sedan, under de trettio år direktör Naucélér förestod skolan, uteslutande till förädling af nötboskapen.

Från dessa djur har under tiden utgått ett urval af såväl förädlade som fullt äkta ungdjur till åtskilliga delar af landet, hvarom samtliga landtbruksmöten i riket under de nämnda trettio åren bära vittnesbörd.

Med nu lämnade ringa antydningar om den trettioåriga gagnande verksamheten vid skolan, hvarvid direktör Naucélér hvarken sparat egna krafter eller uppoffringar, torde den omständigheten, att han vid ännu nära 83 års ålder måste utöfva daglig verksamhet som revisor eller granskare af räkenskaper, utgöra ett bevis på ett enastående nit och ovanlig arbetsduglighet.

Icke destomindre är att frukta, att vid denna höga ålder sjukdom eller bräcklighet snart kan afbryta den verksamhet, hvarmed han försörjer sig, och som han då, i saknad af alla andra tillgångar, skulle komma att aldeles sakna existensmedel — så synes det vara ett i allo önskligt och för Riksdagen lämpligt tillfälle att bevilja den nu äskade pensionen.

Efter naturens ordning torde den ej länge blifva för statsverket betungande.

Undertecknade, som dels varit elever och lärlingar under direktör Ivan Naucélér, dels grannar till honom under hans verksamhet såsom föreståndare för Johannesbergs landtbruksskola i Jönköpings län, instämna på det varmaste i ofvanstående motions syfte, och vitsorda vi, att hans verksamhet såsom landtbruksföreståndare varit för hela landet gagnande, ity att elever och lärlingar från landets olika provinser synnerligen lifligt under hans tid besökte skolan, och att vi alla där, under direktör Naucélérs ledning, erhöles en utmärkt undervisning och kunskap uti allt som till jordbruket och dess kreatursskötsel hörde.

Hjalmar Forssbeck,

Öfverste,

f. d. ägare af jordbruk i Östergötland och Småland

J. E. Morén.

Biträdande lärare vid landtbruksskolan å

Johannesberg 1878—1880. Egendomsägare i Nerike.

Carl Sandberg,

Inspektor, Motala v:d.

P. A. H. Stjernspetz,

adress Norra Freberga. Motala

E. W. Lavén,

f. d. öfverste i armén, adress Jönköping.

Oskar Lavén,

landtbrukare.

Österängen, Jönköping.

Ludvig Wallin,

f. d. elev. Försäkringstjänsteman.

G. Ekeroth,

f. d. egendomsägare i Vestmanland och elev vid
Johannesberg.

G. Ahlström,

f. d. elev. Kamrer hos kapten Allan Abenius,
Stockholm.

Per Svanström,

f. d. jordbrukare. Värmdön.

Wilh. Nauckhoff,

f. d. förste lärare vid Johannesbergs landtbruks-
skola 1872-73. Stockholm.

Vidimeras:

Hjalmar Forssbeck.

K. J. Ekman.

N:o 63.

Af herr **A. Magnusson** i Salsta, om ökad statsbidrag till
aflöning åt lärare i fortsättningsskola.

Äfven om våra fortsättningsskolor icke äro så ordnade eller af den beskaffenhet, som kanske mången skulle önska, kan det väl icke nekas, att de utgöra en viktig länk i det undervisningssystem, som afser att bibringa det uppväxande släktet en så god undervisning, som under närvarande förhållanden är möjligt. Fortsättningsskolan har, såsom vi ju alla veta, tillkommit för att dels gifva stadga åt de i folkskolan inhämtade kunskaper och dels för att ytterligare vidga dessa kunskaper i syfte att de skola kunna blifva till möjligaste största nytta i ungdomens framtida lif. En oegentlighet, för att ej säga orättvisa, råder dock därutinnan, att skoldistrikt, som med tanke på tidens kraf inrättat dylika skolor, till aflöning af i dessa skolor anställda lärare och lärarinnor af statsmedel åtnjuta endast hälften af den till lärarepersonalen utgående aflöningen, under det att statsbidraget till aflöningen åt lärarepersonalen i folkskolor, mindre folkskolor och småskolor utgår med två